

**МІНІСТЕРСТВО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, ТОРГІВЛІ
ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ
(Мінекономіки)**

вул. М. Грушевського 12/2 м. Київ 01008 тел. (044) 200-47-53, факс (044) 253-63-71
E-mail: meconomy@me.gov.ua, http://www.me.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 37508596

На № _____ від _____

**Органи державної влади,
органи місцевого самоврядування,
установи, організації, підприємства та
інші суб'єкти сфери публічних
закупівель**

***Щодо замовників, які здійснюють діяльність
в окремих сферах господарювання***

Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України у зв'язку з введенням у дію Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про публічні закупівлі” та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення публічних закупівель” від 19.09.2019 № 114-IX повідомляє.

Закон України “Про публічні закупівлі” визначає правові та економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб держави, територіальних громад та об'єднаних територіальних громад.

Щодо замовників у сфері

Замовники, які здійснюють діяльність в окремих сферах господарювання (далі – замовники у сфері) також мають здійснювати закупівлі товарів, робіт і послуг відповідно до цього Закону. Такий підхід передбачено у директивах Європейського Союзу про державні закупівлі, з якими українське закупівельне законодавство гармонізоване і стосується, як правило підприємств-монополістів, які надають суспільні послуги в межах певних галузей.

Визначення замовників у сфері відбувається за наявності одночасно двох критеріїв:

1.Юридичні особи та/або суб'єкти господарювання мають здійснювати діяльність в одній або декількох окремих сферах господарювання.

2.Такі особи та/або суб'єкти відповідають хоча б одній з ознак:

1) органам державної влади, органам влади Автономної Республіки Крим, органам місцевого самоврядування **або іншим замовникам** належить частка у статутному капіталі юридичної особи **та/або суб'єкта господарювання** в розмірі більше ніж 50 відсотків або такі органи **чи інші замовники** володіють більшістю голосів у **вищому органі юридичної особи** та/або суб'єкта господарювання чи

ДОКУМЕНТ СЕД Мінекономіки АСКОД

Сертифікат 20B4E4ED0D30998C0400000008A21800AAAA6900

Підписувач Лахтіонова Лілія Володимирівна

Дійсний з 22.10.2018 0:00:00 по 22.10.2020 0:00:00

Мінекономіки

3304-04/34929-06 від 04.06.2020
14:07:14

правом призначати більше половини складу виконавчого органу або **наглядової ради юридичної особи та/або суб'єкта господарювання;**

2) наявність спеціальних або ексклюзивних прав.

Звертаємо увагу на те, що Законом доповнено одну з ознак віднесення юридичної особи до замовників у сфері та розширено коло осіб, на яких поширюється дія Закону.

Наприклад, якщо корпоративні права компанії Х, яка здійснює діяльність в одній із вказаних нижче сфер, належать іншій компанії У, яка є її засновником (власником, акціонером) та сама при цьому є замовником у розумінні Закону, то така компанія Х теж вважатиметься замовником, за умови, що її засновнику (власнику, акціонеру) компанії У належить частка у статутному капіталі в розмірі більше ніж 50 відсотків або її власник компанії У володіє більшістю голосів у вищому органі чи правом призначати більше половини складу виконавчого органу або наглядової ради. У такому разі компанія Х буде вважатись замовником у сфері та має здійснювати закупівлі із застосуванням вимог цього Закону.

Водночас визначення приналежності до замовників у сфері здійснюється юридичними особами та/або суб'єктами господарювання самостійно на підставі інформації, документів та наведених у Законі ознак.

Отже, у разі якщо юридичні особи та/або суб'єкти господарювання здійснюють діяльність в окремих сферах господарювання, встановлених Законом, та одночасно відповідають хоча б одній з цих ознак, то такі суб'єкти є замовниками у сфері та мають здійснювати закупівлі з дотриманням вимог цього Закону.

У разі якщо юридичні особи та/або суб'єкти господарювання здійснюють діяльність в окремих сферах господарювання, встановлених Законом, але не відповідають жодній з цих ознак, то такі суб'єкти не є замовниками у сфері, Закон до них не застосовується.

Щодо діяльності у сферах господарювання

Згідно з частиною другою статті 2 Закону діяльність в окремих сферах господарювання - це діяльність, що здійснюється в одній або декількох із таких сфер: 1) забезпечення транспортування, розподілу, зберігання (закачування, відбору) та постачання природного газу на користь третіх осіб (замовників), видобутку природного газу та надання послуг установки LNG; 2) забезпечення виробництва, транспортування та постачання теплової енергії споживачам; 3) забезпечення виробництва, передачі, розподілу, купівлі-продажу, постачання електричної енергії споживачам, диспетчерське управління та забезпечення відпуску електричної енергії до/з системи передачі/розподілу та забезпечення функціонування ринку електричної енергії “на добу наперед” і внутрішньодобового ринку електричної енергії та балансуєчий ринок електричної енергії та організація купівлі-продажу електричної енергії на цих ринках; 4) забезпечення виробництва, транспортування та постачання питної води, забезпечення функціонування централізованого водовідведення; 5) проведення зрошувальних, осушувальних або осушувально-зволожувальних меліоративних заходів, якщо обсяг води, що використовуватиметься для постачання питної води, становить більш ніж 20 відсотків загального обсягу води, одержання якої забезпечують зрошувальні чи осушувальні системи; 6) надання послуг з користування інфраструктурою залізничного транспорту загального користування, забезпечення

функціонування міського електричного транспорту, у тому числі метрополітену, та експлуатація його об'єктів для надання послуг з перевезення, а також надання послуг з перевезення пасажирів автобусами в межах міст, з дотриманням умов, визначених відповідними органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування на визначених ними маршрутах; 7) надання послуг автостанцій, портів, аеропортів, послуг з аеронавігаційного обслуговування польотів повітряних суден; 8) надання послуг поштового зв'язку; 9) розробка родовищ нафти і газу, родовищ вугілля та інших видів твердого палива, видобуток нафти, вугілля та інших видів твердого палива.

Звертаємо увагу, що у порівнянні з попередньою редакцією Закону, дещо змінено перелік таких сфер господарювання, а формулювання уточнено та розширено. Так, наприклад, пунктом 5 частини другої статті 2 Закону **додано нову сферу господарювання**, яка стосується проведення зрошувальних, осушувальних або осушувально-зволожувальних меліоративних заходів, якщо обсяг води, що використовується для постачання питної води, становить більш ніж 20 відсотків загального обсягу води, одержання якої забезпечують зрошувальні чи осушувальні системи.

Натомість з **переліку сфер господарювання виключено** сфери щодо забезпечення функціонування та експлуатація телекомунікаційних мереж фіксованого зв'язку загального користування або надання загальнодоступних телекомунікаційних послуг, а також забезпечення транспортування, зберігання, переробки нафти та нафтопродуктів сирих та щодо розроблення, виготовлення, реалізація, ремонт, модернізація та утилізація озброєння, військової техніки, військової зброї і боєприпасів до неї, організація, координація, а також безпосереднє постачання товарів, виконання робіт та надання послуг на виконання державного оборонного замовлення.

Водночас у Законі передбачено виключення, у разі яких діяльність не вважається діяльністю в окремих сферах господарювання. Перелік виключень зазначено у пунктах 1-3 частини третьої статті 2 Закону. У таких випадках діяльність юридичної особи не вважатиметься діяльністю у сфері і такий суб'єкт не є замовником.

Крім того, пунктами 1-10 частини шостої статті 3 Закону для замовників у сфері встановлено додатковий перелік випадків, коли Закон не застосовується щодо визначених предметів закупівлі. Закупівлі товарів, робіт і послуг у цих випадках не включаються замовниками у сфері до річного плану, виходячи з частини третьої статті 4 Закону, та не вимагається оприлюднення інформації про закупівлю у відповідності до статті 10 Закону.

Щодо наявності спеціальних або ексклюзивних прав

Згідно з абзацом третім пункту 4 частини першої статті 2 Закону наявність спеціальних або ексклюзивних прав означає наявність прав, наданих у межах повноважень органом державної влади або органом місцевого самоврядування на підставі будь-якого нормативно-правового акта та/або акта індивідуальної дії, що обмежують провадження діяльності у сферах, визначених цим Законом, однією чи кількома особами, що істотно впливає на здатність інших осіб провадити діяльність у зазначених сферах.

При цьому не вважаються спеціальними або ексклюзивними права, що надані за результатами конкурсів (тендерів, процедур закупівель), інформація про проведення яких разом з критеріями відбору попередньо оприлюднювалася та була наявна у публічному доступі, можливість участі у таких конкурсах (тендерах, процедурах закупівель) не була обмежена та якщо надання таких прав здійснювалося на основі об'єктивних критеріїв.

Конкретні критерії для визначення наявності спеціальних або ексклюзивних прав в контексті Закону можна сформулювати на підставі таких міркувань, які побудовані на логіці “від зворотного”, тобто через розуміння випадків, коли спеціальне/ексклюзивне право не виникає. Отже, спеціальне/ексклюзивне право не виникає у разі якщо особи володіють такими правами не на підставі будь-якого нормативно-правового акта та/або акта індивідуальної дії органів державної влади або органом місцевого самоврядування; особи володіють такими правами, однак такі права не обмежують провадження діяльності у сферах, визначених цим Законом, однією чи кількома особами, що істотно впливає на здатність інших осіб провадити діяльність у зазначених сферах; особи отримали такі права за результатами конкурсів (тендерів, процедур закупівель), інформація про проведення яких разом з критеріями відбору попередньо оприлюднювалася та була наявна у публічному доступі, можливість участі у таких конкурсах (тендерах, процедурах закупівель) не була обмежена та якщо надання таких прав здійснювалося на основі об'єктивних критеріїв.

Для прикладу, національний оператор поштового зв'язку має виключні права на провадження певних видів діяльності у сфері надання поштового зв'язку.

Своєю чергою, Закон України “Про ліцензування видів господарської діяльності” від 02.03.2015 № 222-VIII (зі змінами) регулює суспільні відносини у сфері ліцензування видів господарської діяльності, визначає виключний перелік видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, встановлює уніфікований порядок їх ліцензування, нагляд і контроль у сфері ліцензування, відповідальність за порушення законодавства у сфері ліцензування видів господарської діяльності.

Разом з тим, виходячи зі змісту статей 1, 2, 3, 7, 9 і 10 цього Закону та принципів державної політики у сфері ліцензування, право провадження суб'єктом господарювання визначеного виду господарської діяльності на підставі ліцензії, виданої у встановленому законодавством порядку, не обмежує провадження діяльності у сферах, визначених Законом, однією чи кількома особами, у зв'язку з однаковими умовами для отримання ліцензії будь-яким суб'єктом господарювання у разі дотримання ним встановлених законодавством вимог, тому не може розглядатися як спеціальне або ексклюзивне право.

Щодо способів закупівель та вартісних меж

Виходячи з пункту 2 частини першої статті 3 Закону, цей Закон застосовується до замовників у сфері за умови що вартість предмета закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) дорівнює або перевищує 1 мільйон гривень, а робіт - 5 мільйонів гривень.

При цьому, оскільки Закон не містить розмежування вартісних показників у залежності від походження коштів (бюджетні або власні), замовники у сфері керуються вартісними межами предмета закупівлі, визначеними у статті 3 Закону, незалежно від джерела фінансування такої закупівлі.

Процедури закупівель передбачені у статті 13 Закону.

Відповідно до частини третьої статті 3 Закону у разі здійснення закупівель товарів, робіт і послуг, вартість яких не перевищує 50 тисяч гривень, замовник повинен дотримуватися принципів здійснення публічних закупівель та може використовувати електронну систему закупівель, у тому числі електронні каталоги для закупівлі товарів. У разі здійснення таких закупівель без використання електронної системи закупівель замовник обов'язково оприлюднює в електронній системі закупівель відповідно до статті 10 цього Закону звіт про договір про закупівлю, укладений без використання електронної системи закупівель.

З огляду на зазначене, замовники у сфері здійснюють закупівлю в один із способів, передбачених Законом, керуючись відповідними вартісними межами.

Для наочності та однозначного розуміння викладеного для замовників у сфері наводимо у додатку таблицю щодо способів закупівель у залежності від вартісних меж, установлених Законом.

Одночасно зазначаємо, що листи Міністерств не встановлюють норм права, носять виключно рекомендаційний та інформативний характер.

Додаток: на 1 арк.

**Директор департаменту
сфери публічних закупівель
Міністерства розвитку
економіки, торгівлі та
сільського господарства України**

Лілія ЛАХТІОНОВА